

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

ద్విషష్టితమః సర్గః

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
ద్విషష్టితమః సర్గః

వానరైర్మధువనక్షకాణాం దధిముఖస్య చ పరాభవః సభృత్యస్య దధిముఖస్య
సుగ్రీవపార్శ్వే గమనం చ

తానువాచ హరిశ్రేష్ఠో హనూమాన్ వానరర్షభః |
అవ్యగ్రమనసో యూయం మధు సేవత వానరాః || 5.62.1 ||

అహమావర్జయిష్యామి యుష్మాకం పరిపంథినః |
శ్రుత్వా హనూమతో వాక్యం హరీణాం ప్రవరోఽంగదః || 5.62.2 ||

ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా పిబంతు హరయో మధు |
అవశ్యం కృతకార్యస్య వాక్యం హనుమతో మయా || 5.62.3 ||

అకార్యమపి కర్తవ్యం కిమంగ పునరీదృశం |
అంగదస్య ముఖాచ్ఛ్రిత్యా వచనం వానరర్షభాః || 5.62.4 ||

సాధు సాధ్వితి సంహృష్టా వానరాః ప్రత్యపూజయన్ |
పూజయిత్వాంగదం సర్వే వానరా వానరర్షభం || 5.62.5 ||

జగ్ముర్మధువనం యత్ర నదీవేగ ఇవ ద్రుమం |
తే ప్రవిష్టా మధువనం పాలానాక్రమ్య శక్తితః || 5.62.6 ||

అతిసర్గాచ్చ పటవో దృష్ట్యా శ్రుత్వా చ మైథిలీం |
పపుః సర్వే మధు తదా రసవత్ ఫలమాదదుః || 5.62.7 ||

ఉత్పత్య చ తతః సర్వే వనపాలాః సమాగతాః ।
తే తాడయంతః శతశః సక్తా మధువనే తదా ॥ 5.62.8 ॥

మధూని ద్రోణమాత్రాణి బాహుభిః పరిగృహ్య తే ।
పిబంతి కపయః కేచిత్ సంఘశస్త్ర హృష్టవత్ ॥ 5.62.9 ॥

ఘ్నంతి స్మ సహితాః సర్వే భక్షయంతి తథాపరే ।
కేచిత్ పీత్వాపవిధ్యంతి మధూని మధుపింగలాః ॥ 5.62.10 ॥

మధూచ్ఛిష్టేన కేచిచ్చ జఘ్నురన్యోన్యముత్కటాః ।
అపరే వృక్షమూలేషు శాఖా గృహ్య వ్యవస్థితాః ॥ 5.62.11 ॥

అత్యర్థం చ మదగ్లానాః పఠ్ఠాన్యాస్తీర్య శేరతే ।
ఉన్మత్తవేగాః ప్లవగా మధుమత్తాశ్చ హృష్టవత్ ॥ 5.62.12 ॥

క్షిపంత్యపి తదాన్యోన్యం స్థలంతి చ తథాపరే ।
కేచిత్ క్షేడాః ప్రకుర్వంతి కేచిత్ కూజంతి హృష్టవత్ ॥ 5.62.13 ॥

హరయో మధునా మత్తాః కేచిత్ సుప్తా మహీతలే ।
ధృష్టాః కేచిద్ధసంత్యనేః కేచిత్ కుర్వంతి చేతరత్ ॥ 5.62.14 ॥

కృత్వా కేచిద్ వదంత్యనేః కేచిద్ బుధ్యంతి చేతరత్ ।
యేఽప్యత్ర మధుపాలాః స్యుః ప్రేష్యా దధిముఖస్య తు ॥ 5.62.15 ॥

తేఽపి తైర్వానరైర్భిమైః ప్రతిషిద్ధా దిశో గతాః ।
జానుభిశ్చ ప్రఘృష్టాశ్చ దేవమార్గం చ దర్శితాః ॥ 5.62.16 ॥

అబ్రువన్ పరమోద్విగ్నా గత్వా దధిముఖం వచః ।
హనూమతా దత్తవర్హైర్హతం మధువనం బలాత్ ।
వయం చ జానుభిర్ఘృష్టా దేవమార్గం చ దర్శితాః ॥ 5.62.17 ॥

తదా దధిముఖః క్రుద్ధో వనపస్తత్ర వానరః |
హతం మధువనం శ్రుత్వా సాంత్యయామాస తాన్ హరీన్ || 5.62.18 ||

ఏతాగచ్ఛత గచ్ఛామో వానరానతిదర్పితాన్ |
బలేనావారయిష్యామి ప్రభుంజానాన్ మధూత్తమమ్ || 5.62.19 ||

శ్రుత్వా దధిముఖస్యేదం వచనం వానరరభాః |
పునర్వీరా మధువనం తేనైవ సహితా యయుః || 5.62.20 ||

మధ్యే చైషాం దధిముఖః సుప్రగృహ్య మహోతరుమ్ |
సమభ్యధావన్ వేగేన సర్వే తే చ ప్లవంగమాః || 5.62.21 ||

తే శిలాః పాదపాంశ్చైవ పాషాణామపి వానరాః |
గృహీత్వాభ్యగమన్ క్రుద్ధా యత్ర తే కపికుంజరాః || 5.62.22 ||

బలాన్నివారయంతశ్చ ఆసేదుర్హరయో హరీన్ |
సందష్టౌష్ఠపుటాః క్రుద్ధా భర్త్యయంతో ముహుర్ముహుః || 5.62.23 ||

అథ దృష్ట్వా దధిముఖం క్రుద్ధం వానరపుంగవాః |
అభ్యధావంత వేగేన హనుమత్ప్రముఖాస్తదా || 5.62.24 ||

సవృక్షం తం మహాబాహుమాపతంతం మహాబలమ్ |
వేగవంతం విజగ్రాహ బాహుభ్యాం కుపితోఽంగదః || 5.62.25 ||

మదాంధో న కృపాం చక్రే ఆర్యకోఽయం మమేతి సః |
అఘ్నేనం నిష్పిపేషాశు వేగేన వసుధాతలే || 5.62.26 ||

స భగ్నబాహూరుముఖో విహ్వలః శోణితోక్షితః |
ప్రముమోహ మహావీరో ముహూర్తం కపికుంజరః || 5.62.27 ||

స కథంచిద్ విముక్తస్తైర్వానరైర్వానరర్షభః |
ఉవాచైకాంతమాగత్య స్వాన్ భృత్యాన్ సముపాగతాన్ || 5.62.28 ||

ఏతాగచ్ఛత గచ్ఛామో భర్తా నో యత్ర వానరః |
సుగ్రీవో విపులగ్రీవః సహ రామేణ తిష్ఠతి || 5.62.29 ||

సర్వం చైవాంగదే దోషం శ్రావయిష్యామ పార్థివే |
అమర్షీ వచనం శ్రుత్వా ఘాతయిష్యతి వానరాః || 5.62.30 ||

ఇష్టం మధువనం హ్యేతత్ సుగ్రీవస్య మహాత్మనః |
పితృపైతామహం దివ్యం దేవైరపి దురాసదం || 5.62.31 ||

స వానరానిమాన్ సర్వాన్ మధులుబ్ధాన్ గతాయుషః |
ఘాతయిష్యతి దండేన సుగ్రీవః ససుహృజ్జనాన్ || 5.62.32 ||

వధ్యా హ్యేతే దురాత్మానో నృపాజ్ఞాపరిపంథినః |
అమర్షప్రభవో రోషః సఫలో మే భవిష్యతి || 5.62.33 ||

ఏవముక్త్వా దధిముఖో వనపాలాన్ మహాబలః |
జగామ సహసోత్పత్య వనపాలైః సమన్వితః || 5.62.34 ||

నిమేషాంతరమాత్రేణ స హి ప్రాప్తో వనాలయః |
సహస్రాంశుసుతో ధీమాన్ సుగ్రీవో యత్ర వానరః || 5.62.35 ||

రామం చ లక్ష్మణం చైవ దృష్ట్వా సుగ్రీవమేవ చ |
సమప్రతిష్ఠాం జగతీమాకాశాన్నిపపాత హా || 5.62.36 ||

స నిపత్య మహావీరః సర్వైస్తైః పరివారితః |
హరిర్దధిముఖః పాలైః పాలానాం పరమేశ్వరః || 5.62.37 ||

స దీనవదనో భూత్వా కృత్వా శిరసి చాంజలిం |
సుగ్రీవస్యాశు తౌ మూర్ధ్నా చరణౌ ప్రత్యపీడయత్ || 5.62.38 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే ద్విషష్టితమః సర్గః ||